Стрямец Н.С. **Шведская методика прогнозирования урожая дикорастущих ягодников**

Приведена общая характеристика, анализ преимуществ и недостатков Шведской методики прогнозирования урожая дикорастущих ягодников. Впервые данная методика апробирована в условиях Украинского Расточья. Заложены 18 пробных площадей с целью верификации Шведской методики и сравнены с украинскими методиками. Полученные результаты свидетельствуют, что обе методики дают приблизительно одинаковые результаты.

Ключевые слова: устойчивое использование не древесных ресурсов леса, устойчивое ведение лесного хозяйства, урожайность дикорастущих ягодников.

Stryamets N.S. **Swedish method of berries yield forecast**

A characterization, analysis of pros and cons of Swedish forecasting methods of berries yield is described. For the first time this technique was tested in the Ukrainian Roztochya territory. The 18 sample plots during 2010-2011 were done with the aim of verification Swedish forecasting methods yield berries and compared with the Ukrainian methods. These results indicate that both methods give the same results.

Keywords: sustainable use of non-wood forest resources, sustainable forest management, productivity of wild berries.

УДК 712.253

Аспір. М.М. Фітак[1] ***– НЛТУ України, м. Львів***

ДЕКОРАТИВНІ ЯКОСТІ ДЕРЕВ І ЧАГАРНИКІВ ПАРКОВИХ УЗЛІСЬ У БЕЗЛИСТЯНИЙ ПЕРІОД

Досліджено естетичні якості паркових узлісь у період без листяного стану деревних і чагарникових рослин. Висвітлено співвідношення паркових узлісь за кольором, фактурою стовбура та характером гілкування.

Ключові слова: паркове узлісся, колір, фактура.

Вступ. У вегетаційний період естетичний вигляд паркових узлісь проявляється у формі крони; формі, текстурі і забарвленні листя, квітів і суцвіть, плодів; світло-тіньовому ефекті, контрасті форм і кольорів та інше. В осінньо-зимовий і ранньо-весняний періоди найхарактерніше проявляються декоративні властивості стовбура і гілок, зокрема забарвлення, фактура і малюнок кори, форма гілок і система гілкування. Не менш важливою є ярусність фітоценозів узлісь, особливо наявність чагарникового і трав'яного ярусів, підросту [1, 3, 4]

Програма і методи досліджень. Програмою передбачалось дослідити і дати естетичну оцінку різних за структурою паркових узлісь в осінньо-зимовий та ранньо-весняний періоди. Для виконання цього завдання ми використовували такі методи досліджень: фотофіксація узлісь, фенологічне спостереження, графічний.

Результати дослідження. У процесі досліджень було закладено 34 дослідні ділянки в смугах екотону узлісь парків м. Львова: Личаківського, Стрийського, "Залізна вода", "Погулянка", "Піскові озера". Паркові узлісся описані за видовим складом, просторовою структурою та колоритом.

[1] Наук. керівник: проф. В.П. Кучерявий, д-р с.-г. наук – НЛТУ України, м. Львів

Результати дослідження показують, що у паркових узліссях переважають ахроматичні кольори – 76 %, особливо сірого відтінку (рис. 1):

- білий – 6 %: береза повисла (*Betula pendula*);
- світло-сірий – 40,6 %: бук лісовий (*Faqus silvatica*), граб звичайний (*Caprinus betulus*), тополя біла (*Populus alba*);
- темно-сірий – 22,8 %: клен гостролистий (*Acer platanoides*), липа дрібнолиста (*Tilia cordata*);
- чорно-сірий – 6,6 %: дуб звичайний (*Quercus robur*), сосна чорна (*Pinus nigra*).

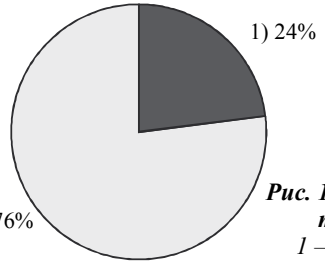

Рис. 1. Співвідношення хроматичних та ахроматичних кольорів: *1 – хроматичні; 2 – ахроматичні*

Хроматичні кольори становлять 24 %.

- оранжевий – 6,1 %: сосна звичайна (*Pinus* silvestris), клен-явір (*Acer pseudoplatanus*);
- зелений – 13,7 %: крона усіх хвойних
- червоний – 0.7 %: свидина криваво-червона (*Swida sanguinea*);
- жовтий – 3,5 %: верба біла (*Salix alba*).

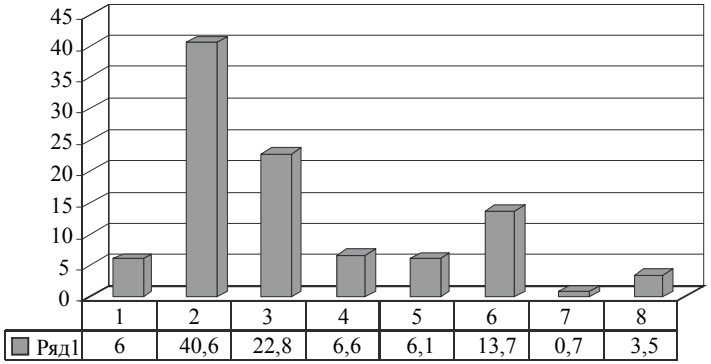

Рис. 2. Кольористична структура дерев та чагарників паркових узлісь: *1 – білий (6 %); 2 – світло-сірий (40,6 %); 3 – темно-сірий (22,8 %); 4 – чорно-сірий (6,6 %); 5 – оранжевий (6,1 %); 6 – зелений (13,7 %); 7 – червоний (0,7 %); 8 – жовтий (3,5 %)*

Хроматичні кольори проявляються здебільшого завдяки вічнозеленим деревам і чагарникам: сосна звичайна, сосна чорна, ялина європейська, туя західна, самшит вічнозелений, магонія падуболиста, ялівець козацький тощо. Істотний емоційний вплив створюється і від фактури кори стовбура. Гладенька кора завдяки відбиванню світла надає яскравості, створює відчуття радості, легкості, парадності. Грубо-тріщинувата кора завдяки грі світлотіні надає узліссям могутнього, монументального вигляду тощо.

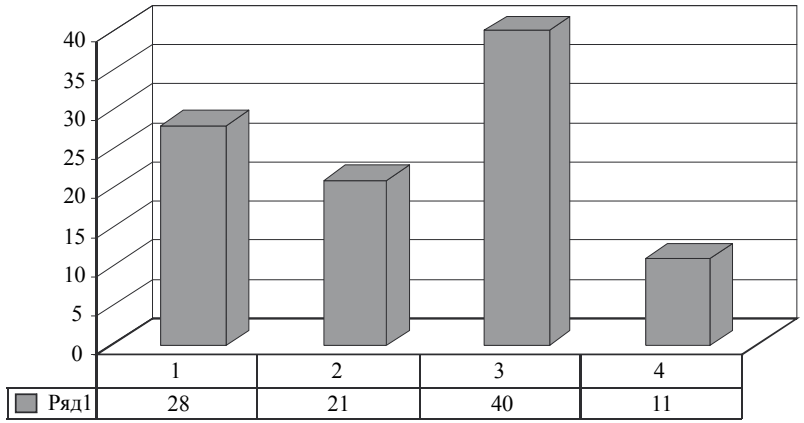

Рис. 3. Розподіл дерев паркових узлісь за фактурою стовбура:
1 – гладенька кора (28 %); 2 – пластинчаста кора (21 %);
3 – дрібно-тріщинувата кора (40 %); 4 – грубо-тріщинувата (11 %)

Малюнок крони залежить від товщини гілок і їх протяжності [4]. Грубі, рідкі, великої довжини гілки створюють грубоскелетний малюнок (дуб звичайний), тонкі, звисаючі надають кроні ажурності, легкості (верба плакуча, береза повисла). На досліджуваних узліссях малюнок крони визначився таким чином (рис. 4):

- *грубе гілкування* – 20 %: дуб звичайний (*Quercus robur*), платан західний (Platanus occidentalis);
- *середнє гілкування* – 49 %: клен гостролистий (*Acer platanoides*), клен-явір (*Acer pseudoplatanus*), бук лісовий (*Faqus silvatica*), граб звичайний (*Caprinus betulus*);
- *дрібне гілкування* – 31 %: береза повисла (*Betula pendula*), верба біла (*Salix alba*), вільха чорна (Alnus glutinosa)

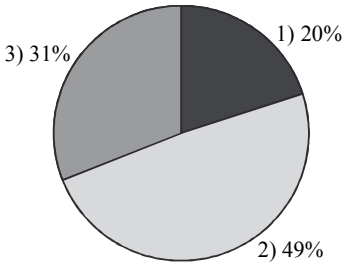

Рис. 4. Розподіл дерев паркових узлісь за малюнком крон:
1 – грубе гілкування;
2 – середнє гілкування;
3 – дрібне гілкування

Відчутний декоративний ефект створює сухе, не опале листя (його багато на грабі звичайному, дубі звичайному, буку лісовому), сухостій високих трав, поросль дерев і чагарників. У 16 % узлісь трапляється плющ деревовидний, що обвиває стовбур дерев на висоту 2,5-5,0 м (узлісся Стрийського парку, парків Залізна вода, Погулянка).

Висновки:

1. Осінньо-зимово-весняний аспект екотону паркових узлісь є переважно ахроматичний, що робить їх монотонними.

2. Урізноманітнення хроматичного фону узлісь можна домогтися шляхом включення дерев і кущів з хроматичними кольорами і відтінками.
3. Особливу увагу потрібно приділити вічнозеленим деревам і кущам.

Література

1. Білоус В.І. Декоративне садівництво (основи квітництва, дендрології та озеленення) : підручник. – Умань, 2005. – 296 с.
2. Кучерявий В.П. Озеленення населених місць : підручник. – Львів : Вид-во "Світ", 2005. – 456 с.
3. Рубцов Л.И. Деревья и кустарники в ландшафтной архитектуре. – К. : Вид-во "Лібра", 1977. – 236 с.
4. Заячук В.Я. Дендрологія. Покритонасінні : навч. посібн. – Львів : ТзОВ "Камула", 2004. – 408 с.

Фитак М.М. **Декоративные качества деревьев и кустарников видов парковых опушек в безлиственный период**

Исследована эстетическая функция парковых опушек в период безлистного состояния древесных и кустарниковых растений. Освещены соотношение парковых опушек по цвету, фактуре ствола и характеру ветвления.

Ключевые слова: парковые опушки, цвет, фактура.

Fitak M.M. **Decorative features trees and shrubs of park edges during leables period.**

Investigated in this article are esthetical features of park edges during leables period of woody and shruby plants. Relations of park edges according to color, trunk texture and branching character is elucidated.

Keywords: park forest, color, texture.

УДК 630*6 ***Доц. А.І. Карпук, канд. екон. наук – НУБіП України, м. Київ***

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ФОРСАЙТ-ТЕХНОЛОГІЙ У ЛІСОВОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Розглянуто зарубіжний досвід застосування форсайт-технологій у лісовому господарстві. Подано визначення форсайту. Побудовано схему форсайт-аналізу як мистецтва передбачення майбутнього.

Ключові слова: форсайт-технології, зарубіжний досвід, лісове господарство, передбачення майбутнього.

Постановка проблеми. Дедалі більше країн визнають значущість лісів як життєво необхідний компонент нашої планети, особливо ті, що мають розвинену економіку, яка значною мірою споживає деревину. Для того, щоб покращити ефективність господарської діяльності в лісовому секторі на засадах сталого розвитку та високої конкурентоспроможності, уряди країн приділяють все частіше уваги розвитку технологій стратегічного передбачення майбутнього. І хоча із 100 % ймовірністю неможливо передбачити майбутнє, проте можливо дослідити різні сценарії розвитку галузі та покращити можливості реагувати на різні ситуації, в яких майбутнє може настати.

Завдяки форсайту на глобальному і національному рівнях сьогодні формується новий погляд на сталий розвиток лісового комплексу. Як засвідчує практика, використання форсайту і врахування у стратегічному аналізі інтересів всіх груп зацікавлених сторін істотно підвищує точність передбачення майбутнього розвитку галузі.